

Żyjemy w wolnej Polsce, wolnej od wojen, zaborów. Nie wiemy, co nas czeka w przyszłości, ale aktualny stan rzeczy uznaję za pozytywny. Do tego przyczynili się między innymi Powstańcy Styczniowi, biorący udział w Bitwie pod Nagoszewem, w tym 50 kosynierów z Osuchowej. Pomyślałem sobie, że skoro nie muszę brać udziału w walce zbrojnej przeciwko okupantom, to wewnętrzny impuls nakazał mi oddanie Im czci, poprzez to, co potrafię zrobić, czyli w rzeźbie. Cieszę się, że nie muszę walczyć, a tylko ponoszę znikomą trud w porównaniu z Ich poświęceniem, przelaną krwią i największą ofiarą - oddanym życiem, upamiętniając rzeźbą to jakże ważne wydarzenie w naszej historii.

Tworzenie pomników nie jest sprawą łatwą. Pomnik bowiem ma służyć społeczeństwu. Trudność polega [m.in.](#) na tym żeby połączyć własne zagadnienia tematyczno- treściowo- plastyczne ze zrozumieniem widza, odbiorcy. Podkreślić należy, że sztuka ma być wyrazem autentycznego wczucia się twórcy w wyżej wymienione zagadnienia i przejawem czasu, w

jakim wykonuje się dzieło. Nie może być naśladowaniem przeszłości w stylach w sztuce, ale ujęciem współczesności. Ma wyrażać formę plastyczną ducha tego czasu, tu i teraz. Aby to uzyskać, postanowiłem ukazać przekaz pomnika oparty na tradycji i kulturze Grecji, Rzymu i chrześcijaństwa (w której jesteśmy tak mocno zakorzenieni) połączony ze współczesną formą plastyczną.

Prof. Roman Ingarden (filozof i estetyk) zdefiniował sztukę jako twór materialny, wielowarstwowy i schematyczny oraz intencjonalny w wytworze artysty. Stale otwarty i wytwarzający tak zwany przedmiot estetyczny "czyli rekonstruowany i konkretyzowany przez odbiorcę (z tą definicją się utożsamiam). A zatem widz - społeczeństwo ma niezwykle udział w istnieniu pracy i wpływ na jej interpretację. Wynika z tej definicji, że mogłem w rzeźbie zawrzeć takie ujęcia, o których nie myślałem i nie zamierzałem uczynić, a które istnieją naprawdę - dostrzeżone przez państwa, a umieszczone przeze mnie nieświadomie.

A teraz o treściach zamierzonych :
Forma pomnika jest schematyczna ,
zsyntetyzowana i prosta. Przedstawia

symboliczną postać Powstańca z rozkrzyżowanymi rękoma. Postać w całości jest ażurowa, przenika przez nią światło, stapia się z otoczeniem. Zabieg ten posłużył mi do wyrażenia postaci ekshumowanej, która jest de facto duchem - duchem Powstańca, materialnym a jednocześnie duchowym obrazem (w zależności od punktu widzenia obserwatora, oświetlenia, etc.) Ekshumacja powinna tworzyć się także w naszej myśli jako "klisze pamięci" historycznej. Figurze nie wyrzeźbiłem dłoni ani stóp, koncentrując się na twarzy. Jest to odniesienie do powiedzenia "zachował twarz". Powstańcy zachowali Twarz. Ująłem także zarys wieka trumny (widzianej z góry). Trumna jest jednak tylko z jednej strony, a z drugiej rozbija się w zupełnie inną formę. Jest to odniesienie do sentencji Horacego "non omnis moriar". Powstańcy też nie wszyscy umarli - żyją w naszej pamięci, czego przykładem jest uroczystość odsłonięcia pomnika i sam pomnik. Figura Powstańca jest rozkrzyżowana. Nawiązałem tym samym do słów papieża Jana Pawła II, który w jednej z homilii powiedział: "każdy niesie swój krzyż, każdy jest w jakimś sensie ukrzyżowany". Powstańcy swoją postawą

byli ukrzyżowani na pewno. W postać Powstańca wbijają się pręty zbrojeniowe, niszczą go - fragmentyzując. Powstaje gra słów, ale jest to gra jak najbardziej poważna : POWSTANIE ZBROJNE - PRĘTY ZBROJENIOWE. Z prętów tworzy się także krata. To symbol więzienia, zniewolenia, zaborów. Spawane płaszczyzny blachy w głównej części pomnika, nieoszlifowany spaw przywodzi na myśl blizny. Granice rzeźby flankują rury, które pełnią tu rolę kolumn. W architekturze kolumny zawsze coś podtrzymują, w tym wypadku podtrzymują firmament nieba. Powstańcy na niebo zasłużyli. Rury/ kolumny są także symbolami drzew. Drzewa stałe towarzyszyły Powstańcom, jak również nam, mieszkańcom Puszczy Białej. Poza tym jako element pomnika asymilują się z otoczeniem, z tą piękną polaną wyznaczoną właśnie przez wiekowe wielkie drzewa. Rury- drzewa są bez konarów, ucięte jak kikuty pozostawione przez nawałnice. To odniesienie do klęski Powstania. Otoczenie pomnika wyłożone zostało polnym kamieniem. Jest to ponadczasowy symbol trudu, cierpienia i śmierci, a pomnik ma właśnie charakter martyrologiczny. Przykładem mogą być neolityczne menhiry czyli stojące na sztorc

kamienie zaznaczające nagrobki; kara śmierci -
tak zginął pierwszy męczennik św. Szczepan; w
mitologii greckiej Syzyf toczący kamień oraz
choćby trud rolnika orzącego pole, gdy jego
pług napotka kamień.

CHWAŁA BOHATEROM.

Pomnik nie powstałby, gdyby nie pomoc i
ofiarność lokalnej społeczności. Z serca dziękuję
następującym osobom: